

हवामान आधारीत कृषि सल्ला
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी,
विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

२६) हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. २८.०६.२०२४

जिल्हा : नाशिक

मागील आठवड्यातील हवामान (२२/०६/२०२४ ते २८/०६/२०२४)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज (२९/०६/२०२४ ते ०३/०७/२०२४)				
२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	दिनांक	२९	३०	०१	०२	०३
६.९	०.०	३६.६	२.०	०.०	२०.६	२९.२	पाऊस (मिमी)	३५	२३	२८	३४	२५
२९.५	२९.८	२९.५	२८.९	३१.०	२९.०	२६.४	कमाल तापमान (अं.से.)	३०	३०	३२	३१	३१
२२.०	२४.०	२१.७	२१.५	२६.६	२२.५	२१.६	किमान तापमान (अं.से.)	२५	२५	२४	२४	२४
ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढग स्थिती (आकाश)	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ
९२	८८	८८	८४	९२	९६	९७	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	९२	९०	९१	८९	८९
७२	८१	७८	६९	८२	९५	९८	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	७८	७९	८१	८०	७६
५.३	३.३	३.२	४.१	४.४	९.२	११.१	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	१७	२०	२४	२८	२८

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश		पुढील पाच दिवसाचा अंदाज लक्षात घेता दि. २९ जून ते ०३ जुलै २०२४ दरम्यान मध्यम पावसाची शक्यता आहे तसेच हवामान दमट राहण्याची शक्यता राहिल. आकाश पुढील पाच दिवस ढगाळ राहिल. तसेच कमाल तापमान ३०-३२ डिग्री सें. व किमान तापमान २४-२५ डिग्री सें. दरम्यान राहण्याची शक्यता आहे तसेच वा-याचा वेग १७-२८ कि.मी/तास या दरम्यान राहण्याची शक्यता आहे.
हवामान सतर्कता / इशारा:		हवामानाचा अंदाज आणि चेतावणी लक्षात घेता नाशिक जिल्ह्यातील काही भागात दि. २८ जून २०२४ रोजी मेघगर्जनेसह विजांच्या कडकडाट, हलका ते मध्यम पाऊस व सोबत सोसाट्याचा वारा (४०-५० किमी प्रतितास वेग) वाहण्याची दाट शक्यता आहे तसेच घाट क्षेत्रातील काही ठिकाणी दि. ०१ जुलै २०२४ रोजी जोरदार पाऊस पडण्याची दाट शक्यता परिस्थिच्या अनुषंगाने कृषी क्षेत्रावर पडणाऱ्या प्रभावा आधारित अंदाज (२८.०६.२०२४ रोजी आर एम सी मुंबईद्वारे जारी केलेल्या जिल्हास्तरीय अंदाज आणि चेतावणीवर आधारित).
सामान्य सल्ला		हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानाचा पूर्वानुमानाकरीता मेघदुत व मेघगर्जनेसह पाऊस साठी दामिनी मोबाईल ॲपचा उपयोग करावा. पावसाचा अंदाज लक्षात घेता भात रोपवाटिका, नवीन लावलेले फळबाग व भाजीपाला पिकातून जास्तीचे पाणी काढून टाकावे. पडणा-या पावसाचे पाणी शेतात साठवण्यासाठी उपाय योजना करावी. पावसाचा अंदाज लक्षात घेता बाजरी, मका, भुईमुग, सोयाबीन, मुग, उडीद, तूर व इ. खरीप पिकांची पेरणी सुरु करावी. पेरणी करताना बुरशीजन्य रोगांपासून संरक्षण करण्यासाठी बियाणे पेरणीपूर्वी बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी. पेरणी केलेल्या क्षेत्रात नांगे भरावीत. ज्या ठिकाणी लवकर पेरणी झाली असेल त्या ठिकाणी शेत तणमुक्त ठेवावे. पावसाचा अंदाजलक्षात घेता वापऱ्यावर बीजप्रक्रिया करून मुग व उडीद पिकांची पेरणी सुरु ठेवावी. (प्रति किलो बियाणास ५ ग्रॅम ट्रायकोडर्मा व यानंतर २५ ग्रॅम रायझोबियम जिवाणूसंवर्धक). बनावट बियाणे, खतांपासून शेतकऱ्यांनी सावध व्हावे, पक्के बिल घेवूनच तसेच अधिकृत केंद्रातूनच शेतकऱ्यांनी खते, बियाणे खरेदी करावे, नकली वाणांपासून सावध होवून फसवणुकीपासून दूर रहावे. स्वदेशीच्या नकली वाणांपासून शेतकऱ्यांनी सावधानता बाळगावी. अनधिकृत, अवैधरीत्या व बिना बिलाने बियाणे व खतांची खरेदी करू नये. तसेच अशा कृषी निविष्ठांची अनधिकृतपणे विक्री करत असल्याचे दिसून आल्यास संबंधीत तालुका कृषी अधिकारी किंवा जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी कार्यालय यांच्याकडे तक्रार करावी
संदेश		हवामानाचा अंदाज लक्षात घेता पशुधन, कुक्कुट पक्षी आणि स्वतःचे मेघगर्जनेसह विजांच्या कडकडाट पासून संरक्षण करा. (मेघदुत व दामिनी मोबाईल ॲपचा उपयोग करावा.)

हवामान आधारीत कृषि सल्ला
ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी,
विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

खरीप भात	रोपवाटिका व्यवस्थापन	पेरणी योग्य पाऊस पडलेल्या ठिकाणी खरीप हंगामासाठी रोपवाटिकेत बियाण्याची पेरणी गादीवाफ्यावर पूर्ण करावी. रोपांच्या जोमदार वाढीसाठी पेरणीनंतर १५ दिवसांनी प्रति गुंठा ५०० ग्रॅम नत्र खत द्यावे. रोपवाटिकेतील तण नियंत्रणासाठी १५ मिली ऑक्झीफ्लुरोफेन २३.५ टक्के ई.सी. १० लिटर पाण्यात पेरणीनंतर दोन ते तीन दिवसात फवारावे अथवा ब्युटाक्लोर ५० ई.सी १.५ किलो क्रियाशील घटक प्रति हेक्टर फवारण्यात यावे. पीक संरक्षण रोपवाटिकेत वाफ्यात बियाणे टाकतेवेळी किंवा पेरणीनंतर १५ दिवसांनी दाणेदार क्लोरोपायरीफॉस १० टक्के (१० कि. ग्रॅ.) किंवा किनालफॉस ५ टक्के (१५ कि. ग्रॅ.) प्रति हेक्टर या प्रमाणात जमिनीत मिसळावे. रोपवाटिकेतील वाफ्यात खोडकिडीचे कामगंध सापळे प्रति हेक्टर पाच या प्रमाणात लावावेत. रोपवाटिकेत तुडतुडे, खोडकिडी, गादमाशी यांचे प्रादुर्भावानुसार ५ टक्के निंबोळी अर्काची फवारणी करावी. खेकड्यांच्या बिळांशेजारी विषारी आमिष ठेवून खेकड्यांचे नियंत्रण करता येते यासाठी एसिफेट ७५ टक्के पाण्यात मिसळणारी भुकटी (७५ ग्रॅ.) घेऊन १ कि. ग्रॅ. शिजवलेल्या भातामध्ये मिसळावे. या अमिषाचे १०० लहान - लहान गोळे करून खेकड्यांच्या बिळात टाकावेत. पावसाचा अंदाज लक्षात घेता पेरणी योग्य पाऊस नसलेल्या ठिकाणी १ जून ते ३० जून पर्यंत वाफसा आल्यानंतर बियाण्याची पेरणी गादीवाफ्यावर त्वरित करावी.
खरीप नाचणी	रोपवाटिका व्यवस्थापन	पेरणी योग्य पाऊस पडलेल्या ठिकाणी खरीप हंगामासाठी रोपवाटिकेसाठी बियाण्याची पेरणी गादीवाफ्यावर पूर्ण करावी. पश्चिम घाट विभागातील कमी डोंगर उतार असलेल्या (१ ते ३ %) हलक्या जमिनीत नाचणी पिकाच्या पुनर्लागवडीच्यावेळी ३० किग्रॅ नत्र, २० किग्रॅ स्फुरद व २० किग्रॅ पालाशयुक्त खाते द्यावीत. बीजप्रक्रिया: बुरशीजन्य रोगांपासून संरक्षण करण्यासाठी प्रतिकिलो बियाण्यास ३ ते ४ ग्रॅम थायरम चोळावे. तसेच स्फुरद विरघळविणारे जिवाणू संवर्धक २५० ग्रॅम प्रति १० किलो बियाण्यास चोळावे. पेरणी योग्य पाऊस नसलेल्या ठिकाणी (जून ते जुलै चा दुसरा पंधरवडा) पर्यंत वाफसा आल्यानंतर बियाण्याची पेरणी गादीवाफ्यावर त्वरित करावी. रोपांच्या जोमदार वाढीसाठी पेरणीनंतर १५ दिवसांनी प्रति गुंठा १ किलो युरिया खत द्यावे. एक एकर क्षेत्र रोप पुनर्लागनीकरीत २-३ गुंठे क्षेत्रावरील रोपवाटिका पुरेशी होते.
वरई	रोपवाटिका व्यवस्थापन	पावसाचा अंदाज लक्षात घेता शेतकरी बांधवांना सल्ला देण्यात येतो कि वरई पिकाचे बियाणे गादीवाफ्यावर पेरणी करावी व बियाणे ओळीत पेटावे. वरी/वरई पिकाची लागवड पेरणी, टोकण आणि रोप लागण पद्धतीने करण्यात येते. वरईच्या एक किलो बियाण्यास ३ ते ४ ग्रॅम थायरम भुकटी लावावी. प्रति किलो बियाण्यास प्रत्येकी २५ ग्रॅम अझोस्फिरीलम ब्रासिलेन्स आणि ऍस्पेरजिलस अवोमोरी या जीवाणू संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करावी. या बीजप्रक्रियेमुळे १० ते १५ % उत्पादनात वाढ होते.
खुरासणी	पेरणी	खरीप हंगामात खुरासणी पिकाची पेरणी (१५ जून ते १५ जुलै दरम्यान) वाफसा आल्यानंतर सुरु करावी. ४-५ किलो प्रति हेक्टर (बियाण्याच्या आकाराची वाळू घेऊन बियाण्यात १:३ या प्रमाणात मिसळून पेरणी करावी). ३० x १० सें.मी. (दोन ओळीतील अंतर ३० सें. मी. ठेऊन नांगराच्या मागे बी टाकून अगर तिफन / पाभरीने पेरणी करावी. तसेच तीन आठवड्यांनी विरळणी करून दोन रोपातील अंतर साधारणतः १० सें.मी. ठेवावे.)
खरीप बाजरी	पेरणी	जिल्ह्यात झालेल्या समाधानकारक पाऊस व पावसाचा अंदाजलक्षात घेता वापश्यावर (६५ ते १०० मी.मी. पाऊस) बीजप्रक्रिया करून बाजरी पिकाची पेरणी सुरु करावी. शिफारशीप्रमाणे रासायनिक खताची मात्रा देऊन तसेच जीवाणू संवर्धकाची बीज प्रक्रिया करून पिकाच्या अंतरानुसार १५ जून ते १५ जुलै दरम्यान पुरेसा पाऊस झाल्यानंतर (६५ ते १०० मी.मी.) वाफसा आल्यानंतरच पेरणी करावी. खरीप हंगामात पेरणी सरी-वरंबा (थेंब थेंब संचय पद्धत) किंवा सपाट वाफे पद्धतीने करावी. पेरणी २ ते ३ सें.मी. पेक्षा जास्त खोलीवर करू नये. पेरणीचे अंतर कोरडवाहू क्षेत्रात दोन ओळीत ४५ सें.मी आणि दोन रोपामध्ये १५ सें.मी. अंतर ठेवावे, नियमित पावसाच्या ठिकाणी अथवा पाण्याची सोय असेल तेथे ३० X १५ सें.मी. अंतरावर पेरणी करावी. त्याकरिता बियाणे प्रमाण ३-४ किलो प्रती हेक्टर वापरावे. पेरणीपूर्वी बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी
मका	पेरणी	जिल्ह्यात झालेल्या समाधानकारक पाऊस व पावसाचा अंदाजलक्षात घेता वापश्यावर (६५ ते १०० मी.मी. पाऊस) बीजप्रक्रिया करून मका पिकाची पेरणी सुरु करावी. खरीप हंगामात मक्याची पेरणी १५ जून ते १५ जुलै दरम्यान पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतर लगेच करावी. पेरणीस उशीर झाल्यास, खोडकिडीचा प्रादुर्भाव होण्याची जास्त शक्यता असते. परिणामी रोपांची संख्या घटते व उत्पादन कमी मिळते. खरीप हंगामात पेरणी सपाट वाफ्यांमध्ये करावी. पेरणीचे अंतर उशिरा व मध्यम कालावधी असणाऱ्या जातींसाठी ७५ x २० सें.मी तर लवकर पक्क होणाऱ्या जातींसाठी ६० x २० सें.मी ठेवावे. पेरणी टोकण पद्धतीने ४ ते ५ सें.मी खोलीवर करावी. अॅट्राटॉप ५० टक्के हेक्टर २.५ किलो पेरणी संपताच जमिनीवर फवारावे. (पावसाची उघडीप असताना फवारणी करावी) मका पिकाची पेरणी टोकन पद्धतीने करावी त्याकरिता बियाणे प्रमाण १५-२० किलो प्रती हेक्टर वापरावे.

हवामान आधारीत कृषि सल्ला

ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी,

विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

<p>सोयाबीन</p>	<p>पेरणी</p>	<p>जिल्ह्यात झालेल्या समाधानकारक पाऊस व पावसाचा अंदाजलक्ष्यात घेता वापश्यावर (६५ ते १०० मी.मी. पाऊस) बीजप्रक्रिया करून सोयाबीन पिकाची पेरणी जुलैच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत सुरु करावी. पेरणीचे अंतर दोन ओळीत ४५ सें.मी. व दोन रोपातील अंतर ५ सें.मी. अशा प्रकारे करावे. पेरणी करताना बियाणे ४ सें. मी. पेक्षा खोल पडणार नाही याची काळजी घ्यावी. पेरणीनंतर १५ ते २१ दिवसांनी कोळपणी अथवा खुरपणी करावी. आंतरपीक पद्धती मध्यम ते भारी जमिनीत सोयाबीन आणि तूर या पिकांच्या ओळींचे प्रमाण ३:१ किंवा ४:२ असे ठेवावे. उशिरा पेरणीसाठी सुद्धा ही पद्धत उपयुक्त व फायदेशीर आहे. सर्वसाधारणपणे या आंतरपीक पद्धतीपासून निव्वळ तुरीच्या तुलनेत प्रति एकर अधिक उत्पन्न मिळते.</p>
<p>भुईमुग</p>	<p>पेरणी</p>	<p>जिल्ह्यात झालेल्या समाधानकारक पाऊस व पावसाचा अंदाजलक्ष्यात घेता वापश्यावर (६५ ते १०० मी.मी. पाऊस) बीजप्रक्रिया करून भुईमुग पिकाची पेरणी सुरु करावी. खरीप हंगामात भुईमुग पिकाची पेरणी १५ जून ते १५ जुलै दरम्यान पेरणीयोग्य पाऊस (७५ ते १०० मिमी) झाल्यानंतर लगेच करावी. खरीप हंगामात पाभरीने अथवा टोकण पद्धतीने पेरणी करावी. पेरणी अंतर दोन ओळीत ३० सें.मी आणि दोन रोपामध्ये १० सें.मी. अंतर ठेवावे. बियाण्यापासून प्रादुर्भाव होणाऱ्या व रोपावस्थेत येणाऱ्या रोगापासून पिकाचे संरक्षण करण्यासाठी पेरणीपूर्वी बीजप्रक्रिया करावी.</p>
<p>द्राक्षे</p>		<p>खरड छाटणी लवकर झालेल्या द्राक्षबागेत पाऊस सुरू होईपर्यंत काडी अर्ध्यापर्यंत परिपक्व होणे गरजेचे असते. काडी अर्ध्यापर्यंत परिपक्व झालेल्या स्थितीत फुटीचा शेंडा जास्त प्रमाणात वाढत नाही. यावेळी बागेत पालाशची उपलब्धता सुरू असल्यामुळेही शेंडावाढ नियंत्रणात असते. वाढत्या आर्द्रतेमुळे शेंडा थोडाफार वाढला तरी यावेळी शेंडा पिचिंग करून वाढ नियंत्रणात ठेवता येते. उशिरा छाटणी झालेल्या बागेत मात्र परिस्थिती वेगळी असेल. येथे काडी कच्ची असून, आताही ती तळातून गुलाबी रंगाची असेल. अशा परिस्थितीत शेंडा वाढ जोमात होईल. कारण या वेलीची शाकीय वाढीची अवस्था अजूनही पूर्णपणे संपलेली नाही. फक्त या काड्यांवर बगलफुटीही जास्त जोमात निघत असतील. या वेलीचा आता सूक्ष्मघड निर्मितीचा कालावधी असू शकतो. बागेत व्यवस्थित सूक्ष्मघड निर्मिती होण्याच्या दृष्टीने काडीच्या प्रत्येक डोळ्यावर सूर्यप्रकाश पडणे गरजेचे असेल. परंतु, या बागेत फुटी जास्त वाढल्यामुळे कॅनोपीमध्ये गर्दी होईल. डोळ्यावर आवश्यक तो सूर्यप्रकाश मिळणार नाही. अशा बागेत बगलफुटी काढणे, शेंडा पिचिंग करणे. संजीवकांचा वापर (६-बीए आणि युरासिल) आणि स्फुरद व पालाशयुक्त खते यांचा वापर या उपाययोजनांवर भर द्यावा लागेल. सध्या बागेत पावसाळी दिवस असल्यामुळे आर्द्रता कमी होण्याची शक्यता नाही. त्यामुळे गरज असलेल्या काळातच फक्त पाण्याची उपलब्धता करावी, अन्यथा बागेत यावेळी पाण्याची गरज नसेल.</p>
<p>डाळिंब</p>		<p>मृग बहर (कीड व्यवस्थापन) नवीन पालवी फुटण्याची अवस्था एकरी २४ नीळे व पिवळे चिकट सापळे बागेत नागमोडी पद्धतीने झाडाच्या उंचीच्या १५ सें.मी खाली लावावेत. पहिली फवारणी- रसशोषक किडीसाठी, अँझाडिरेक्टिन (१०,००० पीपीएम) ३ मिली किंवा करंज तेल ३ मि.ली किंवा वरील दोन्ही एकत्रितपणे प्रत्येकी ३ मि.ली. अधिक स्टीकर स्प्रेडर ०.२५ मि.ली प्रतिलिटर पाणी प्रमाणे फवारणी करावी. (पावसाची उघडीप असताना फवारणी करावी) दुसरी फवारणी- ७ ते १० दिवसांनी रसशोषक किडीसाठी, सायअँटानीलीप्रोल (१०.२६ ओडी) १.८ मि.ली. किंवा थायमिथोक्साम (२५ डब्ल्यूजी) ०.५ ग्रॅम अधिक स्टीकर स्प्रेडर ०.२५ मि.ली. प्रतिलिटर पाणी प्रमाणे करावी. (पावसाची उघडीप असताना फवारणी करावी)</p>
<p>आंबा</p>		<p>पावसाची तीव्रता कमी असताना झाडास खते द्यावीत. एक वर्षाच्या आंबा कलमास ५ किलो शेणखत ३२५ ग्रॅम युरिया, ३१२ ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि २०० ग्रॅम सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा १६६ ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटॅश खताची मात्रा प्रति कलम द्यावी. हे प्रमाण दरवर्षी समप्रमाणात वाढवत न्यावे. दहा वर्षावरील प्रत्येक आंबा कलमांस ५० किलो चांगले कुजलेले शेणखतए ३ किलो २५० ग्रॅम युरियाए ३ किलो १२५ ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट व २ किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश किंवा १ किलो ६६० ग्रॅम म्युरेट ऑफ पोटॅश खताची मात्रा प्रती कलम बांगडी पद्धतीने द्यावी. खते कलमाच्या विस्ताराच्या आत सुमारे ४५ ते ६० सें.मी. रुंद आणि १५ सें.मी. खोल वर्तुळाकार चर खणून द्यावीत. या सोबतच २०० ग्रॅम अँझेटोबॅक्टर व २०० ग्रॅम पी.एस.बी. शेणखतामध्ये मिसळून द्यावे. चरामध्ये प्रथम पालापाचोळाए शेणखत त्यावर रासायनिक खते टाकून मातीने चर बुजवून द्यावेत. पालाश खताची मात्रा सल्फेट ऑफ पोटॅशच्या माध्यमातून दिल्यास फळांमध्ये साका येण्याचे प्रमाण कमी होते. आंबा लागवडीमध्ये सुरवातीच्या काळात उत्पादन मिळण्यासाठी नाचणी, वरई, तीळ, भुईमुग, भाजीपाला, कंदपिके इत्यादींची लागवड करता येते.</p>

हवामान आधारीत कृषि सल्ला ग्रामिण कृषि मौसम सेवा, ए.एम.एफ.यु., इगतपुरी, विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

दूरध्वनी : ०२५५३ २४४०३२

ईमेल: igatpuri.amfu@gmail.com

कांदा	रोपवाटिका व्यवस्थापन	एक एकर कांदा लागवडीसाठी २ गुंठे क्षेत्रावर रोपवाटिका तयार करावी. एक एकर लागवडीसाठी २-३ किलो बी पुरेसे होते. पेरणीपूर्वी प्रति किलो बियाण्यास २ ग्रॅम कार्बेन्डाझीम हे बुरशीनाशक चोळावे. पेरणीपूर्वी २०० किलो शेणखतासोबत ५०० ग्रॅम ट्रायकोडर्मा व्हीरिडी वापरून जमिनीत मिसळावे. रोपवाटिकेस सुरुवातीला झारीने पाणी द्यावे, नंतर पाटपाणी दिले तरी चालू शकते. रोपवाटिकेत ठिबक किंवा तुषार सिंचन पद्धती वापरण्यासाठी जमिनीपासून १०-१५ सें.मी. उंच, १-१.२ मीटर रुंद आणि गरजेनुसार लांब गादीवाफे जमिनीच्या उताराला आडवे तयार करावेत. त्यामुळे रोपांची वाढ एकसारखी होते. पाणी फार काळ साचून राहत नाही, त्यामुळे रोपे कुजत किंवा सडत नाहीत. तसेच लावणीच्या वेळी रोपे सहज उपटून काढता येतात. रोपांच्या गाठी जाड व लवकर तयार होतात. वाफे तयार करताना १६०० ग्रॅम नत्र, ४०० ग्रॅम पालाश प्रति २०० वर्ग मीटर याप्रमाणात खते द्यावीत. रुंदीशी समांतर ५-७.५ सें. मी. अंतरावर रेघा पाडून १-१.५ सें. मी. खोलीवर बियाणे पेटावे. पेरणीनंतर चांगले कुजलेले शेणखत किंवा कंपोस्ट खताने बियाणे झाकावे. नंतर झारीने जेमतेम वाफ्यावर फिरेल अशा पध्दतीने पाणी द्यावे. अति उष्णतेमुळे बियांची उगवण व रोपांच्या वाढीवर अनिष्ट परिणाम होऊ नये, यासाठी वाफ्यावर दुपारच्या वेळी सावली राहिल अशी सोय करावी. तण नियंत्रणासाठी रोपे उगण्यापूर्वी वाफ्यावर पेंडीमिथॅलीन २ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. पेरणीनंतर २० दिवसांनी हाताने खुरपणी करून, ८०० ग्रॅम प्रति २०० वर्ग मीटर या प्रमाणात नत्र द्यावे.
टोमॅटो	रोपवाटिका	टोमॅटो पिकाच्या रोपवाटिकेसाठी रान तयार करावे. रोपे गादीवाफ्यावर तयार करावेत. टोमॅटोचे रोप तयार करण्यासाठी बियांची पेरणी मे ते जून दरम्यान करावी. पेरणीआधी बीजप्रक्रिया करावी. रोपवाटिकेस सुरुवातीला झारीने पाणी द्यावे, नंतर पाटपाणी दिले तरी चालू शकते. रोपवाटिकेचा कालावधी हंगाम बी पेरणीचा कालावधी पुनर्लागवडीचा कालावधी खरीप मे ते जून जून ते जुलै रब्बी सप्टेंबर ते ऑक्टोबर ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर उन्हाळी जानेवारी ते फेब्रुवारी फेब्रुवारी ते मार्च
पशुधन		विजांचा कडकडाटासह वादळ व पावसाचा अंदाज लक्षात घेता प्राण्यांना खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवा, पावसापासून पशुधन व कुक्कुट पक्षांचे साठवलेले पशुखाद्य, चारा व कडबा याचे प्लास्टिक/ताडपत्रीने झाकून संरक्षण करावे. पावसाळ्यापूर्वी गोठा दुरुस्त करावा. छताची छिद्रे बंद करावीत. गोठ्य भोवती पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. गोठ्यात ओलसरपणा राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी. गोठे स्वच्छ व कोरडे ठेवावेत. चिखल होवू देवू नये. हिरव्या चान्याकरिता ज्वारी, बाजरी, मका, यासारखे पिकांना प्राधान्य द्यावे. याचबरोबर बहुवार्षिक पिकांमध्ये यशवंत, मेथीघास यासारखी पिके घ्यावीत. जनावरांना जास्तीत जास्त सावली पुरवावी. जनावरांना बसण्या-उठण्यासाठी सरासरीपेक्षा जास्त जागा द्यावी. एकाच जागेवर जास्त गर्दी असल्यास उष्णतेचे निस्सारण होण्यास वेळ लागतो. मुक्तसंचार गोठ्यातील पाण्याच्या टाक्या सिमेंटच्या असाव्यात किंवा स्टेनलेस स्टीलच्या असतील तर त्यांना ओल्या बारदानाने गुंडाळावे.
शेळी		जूनमधील शेळ्यांतील व्यवस्थापन कमी उत्पादन देणाऱ्या व प्रजननाचे विकार असलेल्या शेळ्या कळपातून काढून टाकाव्यात. (एकूण संख्येच्या २० टक्के) त्यांच्या जागी नवीन जातिवंत व चांगल्या शेळ्या निवडाव्यात. नवीन पैदाशीचे बोकड निवडावेत. शेळ्यांच्या वेगवेगळ्या शारीरिक व्यधींवर लक्ष ठेवावे. शेळ्यांच्या प्रजननाची व पैदाशीची तयारी करावी. शेळ्यांची निवड करताना किंवा व्यवसाय सुरू करताना शक्यतो तो हिवाळ्यात सुरू करावा. कारण हिवाळा ऋतू हा आरोग्यासाठी पोषक मानला जातो. व्यवसाय सुरू करण्यापूर्वी पावसाळ्यात चारा लागवड करून तो चारा खाण्यायोग्य झाला, की हिवाळ्यात शेळ्यांची खरेदी करावी. पावसाळ्यात शेळ्यांना जास्तीत जास्त रोगांची लागण होत असते. त्यामुळे पावसाळ्यात शक्यतो शेळीपालनाची सुरवात टाळावी.

स्त्रोत:

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
- २) मागील हवामान : ग्रामीण कृषि मौसम विभाग वेधशाळा विभागीय कृषी संशोधन केंद्र, इगतपुरी, जि. नाशिक.

ठिकाण : विक्रसंके, इगतपुरी

दिनांक : २८.०६.२०२४

स्वाक्षरीत
प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, इगतपुरी
तथा सहयोगी संशोधन संचालक,
वि.कृ.सं.के., इगतपुरी, जि. नाशिक